

Govern d'Andorra

MEMÒRIA 2025

Àrea de Museus i Monuments

Departament de Promoció Cultural

Ministeri de Cultura, Joventut i Esports
Encamp, gener del 2026

Informe

ÍNDEX

Contingut

Índex.....	2
Objectius.....	2
Activitats.....	3-12
Gestió econòmica i pressupostària.....	13
Annexos	14-15

Objectius

Els objectius de l'Àrea de Museus i Monuments per al 2025 estan relacionats amb les 9 línies estratègiques descrites al Pla estratègic de museus i monuments nacionals 2024-2030:

1. Una nova mirada als monuments.
2. Nou lideratge dels museus nacionals: nou projecte museogràfic per a la Farga Rossell, repensar l'Espai Columba i el Museu Nacional de l'Automòbil.
3. Museus de comunitat consolidats.
4. Les col·leccions dels museus nacionals accessibles.
5. Coneixement dels nostres visitants: avaluació i investigació de públics.
6. Imatge dels museus nacionals: la comunicació.
7. Professionalització dels serveis II.
8. Museus nacionals al món II.
9. Un museu nacional de país II.

Aquests objectius s'emmarquen en l'Estratègia Cultura 2030, s'enllacen amb el Pla estratègic de museus 2017-2023 i s'inspiren en la definició de museus, aprovada per l'ICOM, a la 26a conferència a Praga, agost 2022: *Un museu és una institució sense ànim de lucre, permanent i al servei de la societat, que investiga, col·lecciona, conserva, interpreta i exhibeix el patrimoni material i immaterial. Oberts al públic, accessibles i inclusivament, els museus promouen la diversitat i la sostenibilitat. Amb la participació de les comunitats, els museus funcionen i comuniquen èticament i professionalment, i ofereixen experiències variades per a l'educació, la diversió, la reflexió i l'intercanvi de coneixements.*

Activitats realitzades

1.- OBERTURA DE MUSEUS I MONUMENTS

Els museus gestionats pel Govern han atès durant l'any 2025 51.218 visitants.

2025	Casa Plandolit	Farga Rossell	Casa Rull	Espai Columba	Casa de la Vall	Museu de l'Automòbil	Era del Raser	Total
TOTAL	18.660	387	4.708	10.112	7.103	7.881	2.749	51.218

Farga Rossell: Dels museus gestionats, durant el 2025 la Farga Rossell ha estat tancada durant tot l'any a l'espera de la renovació total d'aquest Centre d'interpretació del ferro, puntualment s'ha ofert alguna visita guiada sota demanda.

La Farga Rossell roman tancada després del col·lapse de la maquinaria històrica i el sistema d'audiovisuals, a més del dèficit acumulat en el manteniment durant anys. En el 2025 s'ha iniciat un procés de reflexió i treball en col·laboració amb altres departaments, industrials i experts per reformular aquest equipament cultural: dotar-lo d'una nova museografia basada en l'actualització de la museologia i rehabilitar les estructures de la Farga Rossell a partir d'una diagnosi emesa per una enginyeria tècnica. El projecte de renovació de la Farga Rossell respon a la segona línia del Pla estratègic de museus i monuments nacionals: *nou lideratge dels museus nacionals* i vol tornar l'esplendor a la Farga Rossell com centre d'interpretació capdavanter museogràficament, com eix de la ruta del ferro, innovador en la combinació equilibrada en l'ús de noves tecnologies i amb un manteniment sostenible.

La Casa de la Vall ha tancat de l'1 d'abril al 23 de desembre del 2025 per un procés de rehabilitació i restauració encapçalat pel Consell General, mentre han durat les obres, s'han ofert visites guiades a la nova seu del Consell General.

La transformació de la Casa la conduït un equip interdisciplinari d'experts, que han restaurat, seguritzat, actualitzat la Casa. També s'ha modificat l'estructura de la Casa: creant un espai per la botiga a la planta baixa, reformulant els serveis públics i fent la Casa més accessible. a més s'ha canviat la ubicació de la taquilla dels guies culturals i millorat la circulació dels visitants. Aquesta transformació comparteix la visió que té l'Àrea de millora dels museus i monuments.

El Museu Nacional de l'Automòbil ha estat tancat per la detecció d'amiant en diversos vehicles del 27 de setembre al 2 de desembre del 2025. La gestió de la detecció i retirada d'amiant a vehicles del Museu Nacional de l'Automòbil es resumeix en els passos següents:

- L'empresa especialitzada AGD va fer la primera visita de control i una recopilació de dades per comprovar l'abast del problema.
- AGD va presentar un informe corresponent a la localització, identificació i diagnòstic de material que podia contenir amiant. De les 73 mostres físiques preses, 8 van donar positiu. Per seguretat, es tanca el Museu, el 26 d'agost.
- El Garatge Bugatti, seguint les directrius del propietari dels vehicles afectats per presència d'amiant, retira aquestes peces.

- AGD va redactar un segon informe amb noves mesures ambientals efectuades. Determina la presència d'amiant, en forma de pols ambiental.
- L'empresa especialitzada Bitàlic realitza un segon informe de mesurament ambiental. L'informe conclou que *"l'ambient del Museu de l'Automòbil compleix amb la normativa actual andorrana sobre les disposicions mínimes de seguretat i de salut per protegir els treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a l'amiant"*.
- Es fa la neteja especialitzada del Museu de l'Automòbil i una nova anàlisi de l'aire per les empreses LSR i Ambitècnia. Després de la neteja realitzada, Ambitècnia emet un informe amb resultats de d'un anàlisi, aquests resultats són inferiors als límits de detecció, i l'informe conclou que *"Els resultats analítics de les mostres d'aire ambiental preses després de la realització dels treballs de neteja de les instal·lacions del Museu de l'Automòbil indiquen que no s'han detectat fibres d'amiant en l'aire"*. Atès als resultats, es reobre el Museu el 2 de desembre.

La resta de museus gestionats pel Govern han obert amb normalitat, aplicant els nous horaris d'obertura i els tancaments de museus descrits, han fet minvar la xifra de visitants del 2025, en comparació amb anys anteriors.

Els monuments gestionats pel Govern han atès 44.909 visitants durant l'any 2025.

Romànic de bat a bat: és el projecte que emmarca l'obertura dels monuments: les principals esglésies romàniques i el Santuari de Meritxell, els mesos de juliol i agost, amb servei de visites guiades gratuïtes. 44.909 persones de múltiples nacionalitats han passat per aquests monuments durant dos mesos.

Juliol i agost 2025	Meritxell	Les Bons	Cortinada	Nagol	Pal	Engolasters	Caselles	Total
TOTAL	18.060	2.111	5.428	736	4.939	3.049	10.586	44.909

Altres xifres de freqüentació de museus i monuments:

- El registre de passants del Santuari de Meritxell durant el 2025 ha estat de 348.213 persones. El total de visitants als monuments sumant els passants del Santuari de Meritxell ascendeix a 393.122 persones.
- Durant el 2025 s'ha ampliat l'obertura dels monuments amb servei de visites guiades:
 - Sant Climent de Pal del 2 de febrer al 31 d'agost i s'hi ha atès 8.550 visitants.
 - Conjunt històric de les Bons del 1 d'octubre al 31 de novembre i l'han visitat 3.603 persones.
 - Sant Joan de Caselles de l'1 de gener al 30 de juny i de l'1 de setembre fins al 31 de desembre i 1.654 visitants (obertura sota demanda).
 - Santuari de Meritxell des de l'1 de gener al 30 de juny i de l'1 de setembre fins al 31 de desembre i amb 46.991 visitants registrats.

2.- PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS

- **Tallers didàctics als museus i monuments:** Enguany s'ha aplicat el projecte didàctic dels museus per a infants de maternal, primària i secundària a la Casa de la Vall, l'Espai Columba, la Casa Rull, la Casa d'Areny-Plandolit, i el Museu Nacional de l'Automòbil. Un total de 3.229 escolars han participat d'aquest projecte durant el curs escolar. Durant el 2025 s'ha creat, dissenyat i concebut el projecte didàctic dels monuments, format per 15 tallers didàctics amb múltiples temàtiques. Aquest projecte inclou activitats per escolars des de primària a batxillerat per a les esglésies de Sant Joan de Caselles, el santuari de Meritxell, el Conjunt històric de les Bons, Sant Martí de la Cortinada, Sant Climent de Pal, Sant Serni de Nagol i Sant Miquel d'Engolasters. L'aplicació d'aquest projecte està prevista pel març del 2026.
- **Programacions culturals:** durant el 2025 els museus i monuments han ofert 3 programacions; 2 temporades del programa *Canya als museus* i una temporada de les *Nits d'estiu* als museus. En total, s'han programat 44 activitats per a tots els museus i monuments en diverses sessions, amb un total de 4.837 assistents.
 - *Canya als museus* (de gener a juny del 2025): 3.650 assistents i 21 activitats en diverses sessions. En aquesta programació s'ha inclòs la 4a edició de les Jornades d'art romànic que se celebren a l'entorn de l'Espai Columba per difondre la singularitat d'aquest moviment artístic.
 - *Nits d'estiu* als museus (juliol i agost del 2025): 692 assistents i 11 activitats en diverses sessions. Les Nits es programen en col·laboració amb la Taula de museus. Enguany s'ha tornat a iniciar la col·laboració entre el Femap i el Govern d'Andorra i s'han inclòs dos concerts del Femap en la programació de museus.
 - *Canya als museus* (de setembre a desembre del 2025): 495 participants i 12 activitats en diverses sessions. Subratllar d'aquesta programació els concerts a les esglésies romàniques programats amb l'ONCA. Entre les múltiples activitats programades, les visites de terror a Casa Rull (*Històries, por i fantasmes: una visita diferent a Casa Rull*) van suposar la concepció d'una activitat específica per al museu, amb un guió i una producció concretes. Aquestes visites es van poder gaudir a l'octubre del 2025 i es podran repetir en properes edicions de *Canya als museus*.
- **Activitats fora de programació:**
 - Celebració del Dia internacional de museus (18 de maig) amb 206 assistents.
 - Concert organitzat per l'ambaixada hongaresa a l'era del Raser el 4 de juny i amb 43 assistents.

- Nit de la Candela a Casa d'Areny-Plandolit, obertura fins a mitjanit, el dijous 19 de juny i amb l'assistència de 1.453 persones.
 - Obertura de la Casa de la Vall els dies 13 i 14 de març, amb motiu de la celebració del Dia de la Constitució, per demanda del Consell General i amb 871 visitants.
 - Jornades Europees del Patrimoni amb 150 assistents repartits per tots els museus els dies 20 i 21 de setembre.
 - Visita i concert ONCA a la Casa Areny-Plandolit el 26 de juny, al vespre, amb 70 assistents.
 - Organització de múltiples activitats a l'Espai Columba per celebrar la festa major de Santa Coloma, els dies 22, 23 i 24 d'agost. Total 153 assistents.
- **Programació d'exposicions temporals:**
 - Exposició dels premis Sergi Mas durant els mesos de gener i febrer, a la Casa Rull, amb 407 assistents.
 - Mostra a l'Espai Columba de pintures sobre seda i dedicades a l'arquitectura romànica d'Anna Mangot, celebrada de l'11 de febrer al 6 de maig i amb l'assistència de 1.699 persones.
 - Exposició efímera dedicada a la ruta del ferro al jardí de la Casa d'Areny-Plandolit, el 3 de maig, en motiu de la celebració del cap de setmana de la ruta del ferro i l'assistència de 1.916 persones.
 - Mostra fotogràfica de Rafa Contreras a l'Espai Columba amb *polaroids* dedicades a l'arquitectura romànica, del 20 de novembre al 17 de gener del 2026, amb l'assistència (durant el 2025) de 460 persones.
 - Mostra de la Núria Cendrós que reinterpreta algunes llegendes d'Andorra a la Casa Rull, del 19 de juliol al 18 d'octubre, amb l'assistència de 1.766 persones.
 - Retrospectiva d'Herminia García Rodríguez a la Casa Rull, del 8 de novembre al 14 de febrer del 2026, amb l'assistència (durant el 2025) de 414 persones.
 - L'Era del Raser ha acollit una exposició del Ministeri d'Afers exteriors amb 67 assistents.

3.- MILLORA DELS EQUIPAMENTS CULTURALS

- Realització dels manteniments ordinaris dels museus i monuments: gestió de neteges, de seguretat, de jardins, de plagues, d'il·luminació, de climatització, de senyalització, de conservació i de seguretat, amb diversos industrials i experts.
- Treball conjunt amb el Departament de Seguretat i Salut en el treball per millorar la seguretat pels treballadors, visitants i col·leccions dels museus i monuments.
- Reparació de la senyalització amb monòlits dels museus i monuments i de les plaques Parlapp (projecte de senyalització inclusiva).
- S'ha dotat als museus, concretament als banys, de punts mensuals.
- Per l'aplicació dels nous horaris d'obertura s'han canviat els vinils informatius dels horaris dels museus.

- Segurització i millora dels magatzems de neteja dels museus i monuments.
- Elaboració del concurs pel lloguer, adaptació i manteniment del servei d'audioguies dels museus i monuments.
- Instal·lació de lligagossos als museus.
- Redacció dels manuals de funcionaments dels monuments.
- Aplicació del projecte *Descobreix amb les mans* (fase 1) amb la creació de maquetes per a persones amb visió reduïda de les esglésies de Santa Coloma, Sant Climent de Pal i Sant Serni de Nagol.
- Compra de material : catenàries, presentadors, cadires, taules plegables i altre mobiliari museogràfic.
- Continuació del Pla endreça: magatzems dels museus, magatzem del Rosaleda, servidors informàtics compartits entre els museus....

- **Canvis i actualitzacions de la Casa d'Areny-Plandolit:**

- Creació d'un racó didàctic a l'antic forn de pa: espai distès i lúdic per a famílies.
- Renovació museogràfica i de la pintura a l'habitació del baró, de la baronessa, la cuina i el menjador modernista de Casa la d'Areny-Plandolit.
- Reconversió de la porta del jardí en una sortida de socors.
- Instal·lació de tancats i forrellats a diverses portes de la casa.
- Millores de diferents endolls de la sala d'armes i del racó didàctic.
- Emmarcació de quadres del passadís de la capella.
- Realització dels plànols 3D, seguint la línia encetada amb l'Espai Columba, per a una major accessibilitat.
- Renovació del porxo: creació de plafons per a la difusió del Museu, millora en la il·luminació, instal·lació de plantes decoratives i restauració dels bancs.
- Envernissar i reparar fusteria exterior de les façanes.
- Instal·lació de papereres al jardí dels boixos i petites intervencions de millora al jardí històric.

- **Millores de l'Espai Columba:**

- Instal·lació d'un vidre de seguretat davant els pintures de Santa Coloma.
- Substitució de cartel·les amb criteris d'accessibilitat.
- Canvi de la persiana que protegeix la sala i adequació d'aquest sistema de protecció per acollir un cartell publicitari del museu.
- Compra d'una butaca per crear un petit espai de descans a la recepció.

- **Adequació de l'era del Raser:**

- Instal·lació d'un sistema d'il·luminació de l'escala i d'alarma.

- Disseny i compra de mobiliari museogràfic (peanes) i altres materials (escombraries, penjadors...).
 - Renovació de la senyalització i instal·lació vinil a la finestra.
- **Al Santuari de Meritxell s'ha millorat els punts següents:**
 - S'ha reprès l'estat de la qüestió de l'adequació acústica del santuari nou de Meritxell després que s'arreglessin les filtracions de la coberta a l'estiu per tal d'estudiar la seva viabilitat econòmica durant el 2026.
 - Reformulació de la zona d'accés per a persones amb mobilitat reduïda (substitució de lloses, enquitranar i senyalitzar).
 - Envernissar llistons, finestres i altres elements de fusta del monument (fase 2).
 - Reparació i modernització elements de la il·luminació exterior (fase 2).
 - Treball previ i inici d'obres per a la instal·lació de les noves campanes pel campanar del Santuari nou de Meritxell.
 - Reparació de part de l'enrajolat del terra del claustre gran després que s'aixequés per dilatació.
- **Les millores a la Casa Rull han estat:**
 - Creació d'un correllibres disponible a l'entrada de la Casa.
 - S'ha instal·lat un botó anti pànic i s'ha millorat l'alarma.
 - Substitució de l'antiga escala de socors que va del 2n al 1r pis.
 - S'ha pintat l'habitació dels alcovats.
 - A causa de la presència d'insectes s'han substituït els matalassos de llana per caixes de cartó i s'ha actuat contra aquesta plaga.
 - Neteja a la tintoreria de tota la roba de la casa a causa de la detecció d'insectes.
 - Desinsectació de mobles amb material orgànic a causa de la detecció d'insectes.
 - Reparació i actualització del mecanisme de tramoia de la pantalla del cap de casa.
 - Reparació dels mobles de la taquilla.
 - Instal·lació de dos difusors d'olors, a l'entrada de la planta baixa i al forn de pa.
- **Al Museu Nacional de l'Automòbil s'ha fet com a millores les tasques següents:**
 - Pintar diversos espais del museu, especialment la zona dels serveis públics.
 - Renovació de la il·luminació (fase 2).
 - Reformular l'exposició d'objectes de petit format amb noves vitrines.
 - Creació i exposició d'un moble inclusiu per a persones amb discapacitat auditiva i visual.
 - Millores en la senyalització interna.

- Gestió de les cubes de gasoil.
 - Instal·lació de bancs per zones descans pels visitants
 - Disseny, creació i actualització del contingut de les cartel·les dels vehicles.
- **Reparacions i millores d'urgència la Farga Rossell:**
 - Substitució i renovació de les plaques d'acer cortén del mur de contenció de la carretera situada al costat de la Farga Rossell.
 - Reparació de la il·luminació exterior (fase 1).
 - Renovació, substitució d'elements i enjardinament de la rampa d'accés.
 - Renovació de la senyalització exterior (fase 2).
 - S'han fet visites amb empreses per a la concepció de futurs projectes museogràfics.

4.- COL·LECCIONS DELS MUSEUS

- Ampliació de la col·lecció filatèlica del Museu Postal amb la compra de segells de temàtica andorrana emesos pels serveis de correus espanyols i francesos. També es participa en la creativitat dels segells de temàtica andorrana, contribuint a dinamitzar el panorama artístic del país.
- Neteja, restauració, retirada i assegurement de múltiples objectes a la Casa d'Areny-Plandolit i la Casa Rull.
- Restauració del sofà i butaques d'estètica modernista de la sala noble i canvi dels marcs de diversos quadres de la Casa d'Areny-Plandolit.

5.- GESTIÓ DE L'EQUIP

- Contractació de guies culturals, guies interins d'estiu, a més de la regularització de places de guies.
- Realització de reunions de treball i de coordinació de manera regular, per crear sinèrgies i millorar la gestió de l'Àrea.
- Col·laboració amb el Ministeri d'Afers Socials per la contractació d'una persona per fer de guia a Sant Joan de Caselles i el Santuari de Meritxell.
- L'Àrea ha acollit 2 estudiants per completar la seva formació.
- Treball amb diversos departaments del Govern per millorar la gestió de les singularitats dels guies culturals que formen l'Àrea.

6.- NOVES MUSEOGRAFIES

- Continuació de la renovació museològica i museogràfica de l'Espai Columba: amb la creació d'un recurs audiovisual per entendre el conjunt de les pintures de Sant Esteve d'Andorra la Vella.
- Renovació de discursos de les 7 esglésies romàniques: actualització de continguts, revisió de l'estil i traducció a 3 idiomes.
- Creació de discursos; discurs en clau de gènere de la Casa d'Areny-Plandolit centrat en la Maria Dolors d'Areny-Plandolit i presentat el 8 de març.
- Traducció a 3 idiomes dels discursos de gènere, guerra i velocitat del Museu de l'Automòbil i posada en marxa les "Rutes alternatives" (formacions guies, fulls de sala, senyalització).
- Traducció a 3 idiomes de les cartel·les dels vehicles del MNA, disponibles a través d'un QR.
- Traducció dels fulls de sala de *Meritxell Memòria* a l'alemany.
- Conceptualització de les visions i missions de cada museu.

7.- DIFUSIÓ

- Diversificació dels productes de marxandatge que es venen a les botigues dels museus en col·laboració amb productors locals i empreses especialitzades (diversos productes de papereria, creació d'un dòmino inspirat en el romànic i d'un puzzle de l'església de Santa Coloma...).
- Renovació del disseny i el contingut de múltiples fullets i altre material de difusió de museus i monuments.
- Actualització i ampliació de continguts del portal www.museus.ad (48.350 visites) i de la web dedicada al Museu Postal digital www.museupostal.ad (311 visites).
- Ús de xarxes socials:
 - Facebook (www.facebook.com/museusdandorra): 5310 seguidors i 117 publicacions.
 - Instagram ([museusandorra](https://www.instagram.com/museusandorra)): 4.241 seguidors i 164 publicacions.
 - Youtube (Museus i Monuments d'Andorra): Enguany s'han penjat 3 vídeos de promoció. Els vídeos han tingut un total de 62 visualitzacions.
- Col·laboració quinzenal amb la secció *Canya als museus* a Ràdio Nacional d'Andorra.
- Publicació d'anuncis dels museus i monuments en revistes del país (Motoraldia) i de l'entorn geogràfic català, espanyol i francès.
- Enviament de correus massius informatius regularment a múltiples persones i institucions relacionades amb l'art, la cultural, el turisme i els museus.
- Publicació d'informació dels museus i monuments a femturisme.cat.
- Projecció d'un vídeo promocional de les pintures de Sant Esteve d'Andorra la Vella i d'un vídeo sobre el servei d'autobús de Casa Rull a la pantalla exterior del centre comercial de l'Illa Carlemany.
- Intensificació de les relacions amb els punts d'informació del país (lliurament de material de difusió, reunions de treball, visites guiades personalitzades...).

- Disseny i producció d'activitats per infants i famílies a museus i monuments: "*El teu museu, la teva visita*" (Casa Areny-Plandolit i Espai Columba), "*Detectius del romànic*" (en el marc de "*Romànic de bat a bat*").
- 1a edició del bus a Casa Rull, durant els dissabtes del mes d'agost per atreure visitants a la Casa Rull, una dotzena de persones han fet ús d'aquest servei gratuït.
- Realització d'enquestes vinculades amb la programació de Canya als museus: enquestes, buidatge i informe.

8.- COL·LABORACIONS

- Els guies culturals i tècnics han fet múltiples visites oficials a demanda del Departaments de Protocol i Exteriors als museus i monuments.
- Acompanyament en la renovació museològica i museogràfica de la Casa de la Vall a càrrec del Consell General.
- Treball conjunt amb el Comú d'Andorra la Vella per oferir visites a l'Espai Columba i a la Casa de la Vall per als clients de les l'Oficina de turisme de la parròquia.
- Lliurament de centenars d'entrades gratuïtes de museus a diversos col·lectius amb motiu d'esdeveniments esportius i/o culturals, i a escoles, entre altres.
- Encapçalament de la Taula de museus, una eina de cohesió entre tots els museus del país.
- Reedició i distribució del fullet *L'hàbitat rural* amb la participació de Cal Pal, la Casa Cristo, la Casa Rull i la Casa d'Areny-Plandolit per oferir una imatge global de com es vivia a Andorra abans dels canvis socioeconòmics dels anys 30 del segle XX.
- Col·laboració amb el Departament de Protocol per a l'organització de diverses activitats per a la celebració del Dia de Meritxell (7 i 8 de setembre).
- Participació activa dels tècnics i la Cap en les sessions de treball de la Taula del Museu Nacional.
- En col·laboració amb el Departament de Patrimoni Cultural s'ha:
 - Participat en la candidatura *Testimonis materials de la construcció de l'Estat dels Pirineus: el copríncipat d'Andorra* a la UNESCO. Guies i tècnics de l'Àrea s'han desplaçat a la Catedral de la Seu d'Urgell i al Castell de Foix i s'han organitzat visites per als membres d'aquests equipaments als nostres. També s'ha proporcionat materials, xifres i dades per a la redacció de la Candidatura.
 - Realització de diverses visites guiades a autoritats i altres col·lectius a Ràdio Andorra.
 - Cessió de l'Espai Columba per a la xerrada sobre l'espoli artístic de les tardes de relat.
 - Redacció de fitxes de monuments per l'Enciclopèdia del romànic andorrà.
- Atenció als assistents de la XXXVI Sessió de l'Assemblea Regional de l'Assemblea Parlamentària de la Francofonia (APF) organitzada pel Consell General els dies 21 i 22 d'octubre.
- Visites guiades i obsequis per assistents i voluntaris del Jocs dels petits estats d'Europa.
- Assistència i participació mensual en la Comissió de Vehicles Antics. Els membres de la Comissió valoren quins vehicles passaran a formar del fons de vehicles clàssics del Museu Nacional de l'Automòbil i també es treballa sobre les importacions de vehicles clàssics.
- Creació del projecte Via Crucis amb el Comú de Canillo.

- Participació en el Festival Andorra Crea de l'Àrea d'Acció cultural.
- La cursa Ironman ha inclòs la Farga Rossell en el seu recorregut.
- La Cap de l'Àrea forma part del Consell Assessor de Patrimoni.
- Col·laboració amb el col·lectiu artístic La Xarranca i artistes del país que es tradueix en marxandatge artístic, exposicions i activitats.
- Interacció amb el Departament de Joventut i el Carnet Jove per a diverses iniciatives: activitats gratuïtes per a socis del carnet jove, entre altres.
- Elaboració i resolució de les bases de la convocatòria del concurs per a l'obtenció d'ajudes financeres destinades a centres privats de difusió cultural d'Andorra
- Implicació amb Parlapp en l'organització del Dia mundial de turisme (27 de setembre).
- L'Àrea participa del Consell Obert, projecte del Consell General.
- Col·laboració amb la rectoria de Canillo i la casa de colònies d'Aina per la gestió del Santuari de Meritxell.
- S'ha cedit el Ford T del Museu Nacional de l'Automòbil per demanda del Bicilab.
- Coordinació amb el Comú d'Encamp per dinamitzar el Conjunt històric de les Bons (visites guiades als as assistents a les visites teatralitzades).
- S'ha col·laborat amb l'ICOM Andorra amb la redacció d'un article exposant el Pla estratègic de museus i monuments i amb una intervenció per presentar el pla estratègic de l'Àrea a la 2a jornades de museus organitzada per l'ICOM d'Andorra, el 27 d'octubre al Bicilab.
- Participació amb Manel Gibert, poeta i entès en l'obra de Sergi Mas, per crear un itinerari virtual de les obres de Sergi Mas, disponible a l'apartat d'itineraris de la web de museus (fase 1).
- Participació en les IV Jornades de turisme sostenible d'Andorra amb la presentació *Museus & turisme*. Els museus i monuments d'Andorra com a productes turístics, a Sant Julià de Lòria, organitzat per la cadena ser, el 28 d'abril.
- Assistència com a ponent a la taula rodona sobre turisme i cultura organitzada per l'Agència de Notícies, l'1 d'octubre.
- Participació al campus de llengua catalana: classe d'art romànic i visites pels assistents durant el mes de juliol i realització d'una xerrada sobre art romànic als alumnes de la seu de Praga el 20 d'octubre, en format on-line.
- Com cada d'any, s'ha participat en el premi narratiu *Les 7 claus* organitzat pel Ministeri d'Educació.
- L'era del Raser ha estat escenari de col·laboracions amb múltiples institucions:
 - Comú d'Ordino: s'ha deixat l'Era al Comú per organitzar tallers gastronòmics (8 i 9 de novembre), i des del 12 de desembre l'Era s'ha transformat en una acadèmia de menairons.
 - En col·laboració amb el Comú, l'Era ha acollit una exposició itinerant sobre dones sufragistes, del 14 de juliol al 20 d'agost i amb 684 visites.
 - Escenari del festival Contradans, del 3 al 5 d'octubre i amb 150 assistents.
- Signatura d'un conveni amb l'Institut Ramon Muntaner: aparició a les seves xarxes de difusió i entrada reduïda per als titulars de la targeta RecerCat.
- Elaboració d'una candidatura per a un premi d'Ibermuseos sobre educació a partir del projecte didàctic de l'Espai Columba.

Entre altres col·laboracions amb agents culturals, del país, departaments de Govern, comuns i altres institucions.

9.- FORMACIONS

- Assistència de tot l'equip a una formació de recursos teatrals a càrrec d'Alfons Casals a Casa Rull.
- Organització i realització de classes i visites guiades a museus i monuments del Curs d'informadors turístics (juny 2024). Algunes de les classes també s'han ofert per als guies culturals de l'Àrea.
- Míriam González va impartir classes de didàctica de museus Casa Rull el 6 i 7 de novembre pels membres de la Taula de museus i l'equip de l'Àrea.
- Tècnics de l'Àrea han fet una sortida el 29 de maig a Barcelona, relacionada amb les novetats del sistema d'audioguies als museus i monuments.
- Formacions de l'equip: cursos dels diversos itineraris formatius del Departament de Funció Pública, formacions a càrrec d'experts, col·laboradors i tècnics de diverses temàtiques.
- Com cada any, l'equip ha fet una sortida cultural el 12 de novembre a diversos museus de Toulouse.
- Concepció i elaboració d'una formació per a guies sobre "Estratègies didàctiques i comunicatives" amb la complicitat del Ministeri d'Educació.

Gestió econòmica i pressupostària

- Ingressos dels museus 2025: 112.096,25 €
- Casa Areny-Plandolit: 42.054,00 €
- Museu Nacional de l'Automòbil: 20.432,50 €
- Farga Rossell: 0.000,00 € (El Museu ha estat tancat tot el 2025)
- Casa de la Vall: 3.855,00 €
- Casa Rull: 6.908,50 €
- Espai Columba: 20.400,50€
- Vendes marxandatge botigues museus: 14.393,75€
- Entrades activitats: 1.032,00 €
- PassMuseus: 3.020,00€
- Total cobrat Museus: (l'any 2024 es va ingressar 152.135,63 €)

Pressupost de l'Àrea de Museus i Monuments del 2025: 854.972,85 €. Del pressupost total, les partides més destacades són Promoció cultural (22680) i Conservació i millora d'edificis (61200).

Annexos

Taules comparatives dels visitants als museus en diversos anys i el desglossament dels visitants a museus i monuments per mesos del 2025:

ANY	TOTAL DE VISITANTS ALS MUSEUS
2020	24.290
2021	32.493
2022	60.273
2023	68.170
2024	68.656
2025	51.218

Museus 2025	Plandolit	Farga Rossell	Casa Rull	Espai Columba	Casa de la Vall	Museu de l'Automòbil	Era del Raser	Total
Gener	344	7	226	420	878	362	X	2237
Febrer	443	X	181	319	1017	433	X	2393
Març	415	X	385	619	2995	512	X	4926
Abril	1041	56	347	821	142	1536	507	4450
Maig	3387	56	384	888	289	752	382	5756
Juny	3444	6	384	1050	155	819	43	5901
Juliol	1710	50	471	1135	149	1368	514	5397
Agost	2298	18	755	1818	245	1841	1008	7983
Setembre	2529	124	487	1215	146	X	5	4506
Octubre	1901	70	595	1100	360	X	151	4177
Novembre	714	X	312	393	198	X	123	1740
Desembre	434	X	181	334	529	258	16	1752
TOTAL	18660	387	4708	10112	7103	7881	2749	51218

2025	Meritxell	Les Bons	Cortinada	Nagol	Pal	Engolasters	Caselles	Total
Gener	1827	0	0	0	0	0	76	1903
Febrer	1796	0	0	0	398	0	0	2194
Març	1733	0	0	0	288	0	51	2072
Abril	5770	7	7	16	921	7	248	6976
Maig	6317	38	0	0	1038	0	51	7444
Juny	2571	35	0	0	935	0	718	4259
Juliol	6665	720	2074	303	1663	1507	4369	17301
Agost	11395	1391	3354	433	3276	1542	6217	27608
Setembre	12.026	713	0	0	0	1733	303	14775
Octubre	8261	473	56	0	0	1392	117	10299
Novembre	3314	306	0	0	31	537	0	4188
Desembre	3376	0	0	0	0	0	90	3466
TOTAL	65051	3683	5491	752	8550	6718	12240	102485

Perquè explorant el passat, il·luminem el present per imaginar el futur.

Progrés en la implementació del Pla estratègic de la cultura 2030

Amb el Pla estratègic de la cultura 2030 s'avança en quatre grans àmbits:

- A. Identitat i Cultura
Manteniment, posada en valor i difusió del patrimoni cultural i natural, i promoció de les expressions creatives pròpies, amb la llengua com a factor diferencial i de cohesió.
- B. Drets culturals
Accés a la cultura d'acord amb la realitat social i territorial, tenint en compte els actuals i els nous públics, apostant per la comunicació, la innovació i la pluralitat.
- C. Suport estratègic
Suport al desenvolupament del sector i les indústries culturals i creatives, en base a la transmissió de coneixement, la promoció i les aliances multilaterals, a nivell nacional i internacional.
- D. Governança i gestió
Gestió més eficient mitjançant el diàleg, la concertació, la tasca normativa, la coordinació institucional i l'òptima utilització de mitjans i de competències; ha de permetre la valoració del retorn econòmic i social de les actuacions.

Les accions a desenvolupar estan segmentades en funció de diferents graus de prioritat:

- E. Prioritàries: 93 accions considerades clau i de màxima prioritat.
- F. Prioritàries a mitjà termini: 98 accions que s'han considerat complementàries o d'una prioritat temporal menor. Tanmateix, s'haurien de portar a terme durant el període de vigència del Pla.
- G. En curs: 47 accions que ja s'implementaven en el moment de redacció del Pla. Mereixen un impuls en la seva implementació

A continuació, es presenten les accions impulsades durant l'any 2025. La seva calendarització ha estat determinada en funció de l'interès prioritari i dels recursos, humans i financers, disponibles.

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries
Acció: Fomentar, ampliar i programar de forma coordinada les activitats dels museus, tant per a residents com per a turistes i durant tot l'any		Acció nº 1
Objectiu estratègic: Identitat i cultura	Línia de treball: 1.6. Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural	Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museus i Monuments	Agents clau externs al Ministeri implicats: Empresa de disseny del material de comunicació i difusió Empresa repartiment material de difusió Actors, agents culturals i proveïdors de les activitats Professional de les XXSS Empreses de lloguer material Altres museus del país (programació Nits d'estiu de museus) Altres institucions culturals (ONCA...), comuns, departaments del Govern, altres ministeris (Educació, Afers Exteriors....)	
Descripció de l'acció: Programació planificada d'activitats anual sota tres campanyes: <i>Canya als museus</i> (hivern- primavera), <i>Nits d'estiu</i> (estiu) i <i>Canya als museus</i> (tardor-hivern) de múltiples temàtiques i formats, que tenen com escenari els museus i monuments gestionats pel Govern. En aquesta acció s'inclou les activitats pel Dia internacional de museu (DIM – 18 de maig) i activitats que no formen part de programacions.		
Etapes/fites clau – Data inici/final – Cronograma: Canya als museus (febrer – juny 2025) Nits d'estiu (final de juny – principi de setembre 2025)		

Canya als museus (setembre 2025 – març 2026)	
Pressupost estimat: Concepte Promoció cultural (Canya als museus (febrer – juny 2025) – 5.550 € aprox. Nits d'estiu - estiu – 7.900 € aprox. Canya als museus (setembre 2025 – març 2026) - 14.747 € aprox.	Altres recursos: Material fungible i mobiliari de l'Àrea Despeses generades per lloguers de material i càterings pels assistents
Indicadors de seguiment: Número d'activitats per programació Número d'assistents a les activitats	
Anàlisi de riscos: Poca aflluència d'assistents a l'activitat, per manca d'interès o poca qualitat de la proposta Difusió ineficaç Sobreprogramació d'activitats	

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries	
Acció: Millorar la difusió dels museus			Acció nº 2
Objectiu estratègic: Identitat i cultura		Línia de treball: 1.6. Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural		Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museus i Monuments		Agents clau externs al Ministeri implicats: Empresa de disseny del material de comunicació Empresa repartiment material de difusió Professional de les XXSS	

	Empresa Microblau programador de la web de museus Centre Illa Carlemany (vídeos) Revistes (Capcatalogne, entre altres) Webs turístiques (femturisme.cat) Club Piolet Hotels, restaurants, comerços... de totes les parròquies Oficines de turisme de totes les parròquies Empresa servei de Bus
<p>Descripció de l'acció: Creació, producció i desenvolupament de múltiples accions, de diferent naturalesa, per fer arribar els museus i els monuments a diversos tipus de públics, fent ús de diferents canals. A destacar la producció i distribució de fullets de museus i monuments, la creació de continguts per a XXSS, la contractació de campanyes publicitàries a XXSS, la producció de vídeos de format breu, les col·laboracions amb mitjans de comunicació, disseny d'anuncis a mitjans escrits, enviament de correus massius, repartiment de material de difusió... Durant el 2025 s'ha afegit una acció de difusió, concreta per a la Casa Rull, el servei de bus gratuït de la Massana a la Casa Rull els dissabtes del mes d'agost.</p>	
<p>Etales/fites clau - Data inici/final - Cronograma: A desenvolupar durant tot l'any</p>	
<p>Pressupost estimat: Producció de fullets, anuncis als mitjans de comunicació, campanyes a XXSS ... entre altres (concepte 22620 - 15.000 €)</p>	<p>Altres recursos: Treballs de disseny de material de difusió Manteniment i allotjament de la web de museus i del museu postal digital</p>
<p>Indicadors de seguiment: Número de visitants als museus i monuments Número de vendes del Passmuseus Xifra d'unitats de fullets i altre material de difusió Usuaris de les XXSS i de la web de museus</p>	
<p>Anàlisi de riscos: Disminució del número de visitants dels museus i monuments Ressenyes negatives a les XXSS</p>	

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries
Acció: Ampliar els horaris d'atenció al públic dels museus i monuments		Acció nº 3
Objectiu estratègic: Drets culturals	Línia de treball: 2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural	Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museus i Monuments	Agents clau externs al Ministeri implicats: Comuns – oficines de turisme Departament de Funció Pública per la contractació de guies	
Descripció de l'acció: Obertura dels monuments més destacats de l'art romànic més enllà de l'estiu (Sant Climent de Pal obertura de febrer al setembre 2025 i Conjunt històric de les Bons obertura d'octubre i novembre 2025, el servei de visites guiades al Santuari de Meritxell) i ampliació d'obertura dels monuments a l'estiu els dissabtes fins les 20 h. Ampliació dels horaris d'obertura dels museus en jornades, dates especials, actes (Nit de la Candela a Ordino)... Incloure els monuments en la programació d'activitats, acció que permet visitar-los fora d'horari d'obertura (visites nocturnes...)		
Etapes/fites clau – Data inici/final – Cronograma: A desenvolupar durant tot l'any		
Pressupost estimat: Neteja especial de monuments (100 € per neteja aprox. concepte 22700) Despeses capítol 1 (Recursos humans) Contractació de guies eventuais d'estiu i altres períodes Part del pressupost de 15.000 € del concepte 22620	Altres recursos: Redistribuir el personal de l'Àrea per l'obertura dels monuments i fora d'horari	

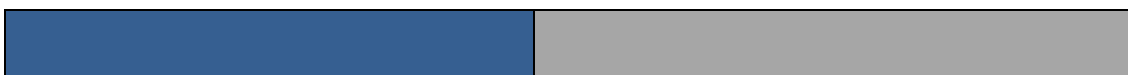
Indicadors de seguiment: Número de visitants als museus i monuments	
Anàlisi de riscos: Poca resposta per part de residents i turistes a l'obertura de monuments Falta de retorn i participació als actes, jornades especials... als museus i monuments No disposar del personal necessari per l'obertura dels museus i monuments	

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries	
Acció: Ampliar la programació i l'oferta d'itineraris culturals			Acció nº 4
Objectiu estratègic: Drets culturals		Línia de treball: 2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural		Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museu i Monuments		Agents clau externs al Ministeri implicats: Traductors jurats Gestor extern de les XXSS	
Descripció de l'acció: Recerca prèvia, redacció, concepció i aplicació de múltiples itineraris culturals pels museus i monuments, de diferent temàtica per diversificar l'oferta de continguts generada dels museus i monuments: aplicació 1 itinerari en clau de gènere: Casa d'Areny-Plandolit i redacció d'1 itinerari per a la Casa Rull: <i>Nyam Nyam bon profit</i> . Aquesta acció també inclou la traducció del contingut dels itineraris i la difusió dels itineraris.			

Etapes/fites clau – Data inici/final – Cronograma: A desenvolupar durant tot l'any	
Pressupost estimat: Pagament de les traduccions, concepte 22621 (1.500 €)	Altres recursos: Material fungible pels itineraris (fotografies, recursos interpretatius....) Material de difusió per difondre els itineraris
Indicadors de seguiment: Número d'assistents als itineraris que s'ofereixen en les programacions dels museus i monuments Número d'itineraris duts a terme per col·lectius	
Anàlisi de riscos: Poca resposta per part de residents i turistes als itineraris Contingut erroni i poc interessant dels itineraris	

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries	
Acció: Millorar la promoció del patrimoni romànic			Acció nº 5
Objectiu estratègic: Drets culturals		Línia de treball: 2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural		Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museus i Monuments		Agents clau externs al Ministeri implicats: Comuns – punts d'informació Empreses de disseny per la producció del material de difusió Escoles i ministeri d'Educació Departament de Funció Pública per la contractació de guies Industrials pel manteniment	

	Bus turístic – Andorra Turisme ONCA Industrials
<p>Descripció de l'acció: Actualització i desenvolupament del projecte <i>Romànic de bat a bat</i> amb l'obertura de 6 esglésies romàniques, més la col·laboració amb l'obertura de Sant Joan de Caselles des de la casa de colònies d'AINA. Aquesta acció va més enllà que l'obertura a l'estiu i inclou poder visitar alguna església durant tot l'any, afegir aquestes esglésies en la programació d'activitats, com els concerts de música clàssica de l'ONCA i les visites guiades a col·lectius i escolars Aquesta acció també inclou la creació de productes de marxandatge específics del patrimoni romànic Per dur a terme aquesta acció és necessari gestionar el manteniment ordinari de les esglésies</p>	
<p>Etales/fites clau – Data inici/final – Cronograma: A desenvolupar durant tot l'any</p>	
<p>Pressupost estimat: Part de la despesa de difusió (concepte 22620) Despesa Capítol 1 (Recursos Humans) Part de la despesa de Promoció cultural (concepte 22680) Despeses repartides entre els conceptes 21200, 21300 i 61300 relacionats amb el manteniment</p>	<p>Altres recursos: Material fungible i museogràfic Despeses relacionades a il·luminació, seguretat, climatització, difusió...</p>
<p>Indicadors de seguiment: Número de visitants a les esglésies romàniques Nombres assistents a les activitats programades a les esglésies Número d'activitats programades a les esglésies romàniques</p>	
<p>Anàlisi de riscos: Poca resposta per part de residents i turistes a l'obertura de les esglésies romàniques Falta d'assistència a les activitats Desequilibri entre conservació preventiva i difusió</p>	

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries
Acció: Promoure la ludificació en l'experiència cultural		Acció nº 6
Objectiu estratègic: Drets culturals	Línia de treball: 2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural	Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museus i Monuments	Agents clau externs al Ministeri implicats: Ministeri d'Educació Carnet jove Consell General (jocs d'escapada a la Casa de la Vall) Industrials Escoles	
Descripció de l'acció: Conjunt d'accions com el projecte didàctic dels museus i activitats en el marc de les programacions <i>Canya als museus</i> i <i>Nits d'estiu</i> amb un contingut lúdic, amè, alhora que didàctic, per apropar l'art i la cultura al públic infantil i jove Aquesta acció també inclou la concepció i el disseny del projecte didàctic dels monuments que s'aplicarà durant el 2026 o petites accions com "Detectius del romànic" Creació del racó didàctic de Plandolit, completant l'acció (tots els museus ja disposen d'un racó o d'un petit espai per a infants i famílies, amb jocs i activitats relacionades amb els museus)		
Etales/fites clau - Data inici/final - Cronograma: A desenvolupar durant tot l'any		
Pressupost estimat: Part de la despesa del concepte promoció cultural (22680 -45.000 €) Part de la despesa de concepte altres subministraments (22190 - 15.000 €)	Altres recursos: Material fungible Recursos didàctics (puzzles, jocs....)	
Indicadors de seguiment: Número de participants a les activitats programades per públic jove Número d'escolars participants en els tallers didàctics Nombre de tallers didàctics ofertats per a diverses franges d'edat		

Anàlisi de riscos:

No atreure públic jove ni satisfer les seves expectatives

No oferta activitats amb component lúdic i siguin avorrides i poc atractives

No assolir objectius didàctics

No convertir els museus en escenaris de l'educació no formal

Mantenir el tòpic que els museus són avorrits

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries	
Acció: Fer el patrimoni cultural una experiència accessible i inclusiva			Acció nº 7
Objectiu estratègic: Governança i gestió		Línia de treball: 4.8 Promoció de la inclusió i l'accessibilitat per afavorir l'accés a la cultura de les persones amb diversitat funcional	
Ministeri/direcció o entitat responsable: Cultura Departament Promoció Cultural		Responsable/líder: Joan Marc Joval (director)	
Implicats clau del Ministeri de Cultura: Àrea de Museus i Monuments		Agents clau externs al Ministeri implicats: Fundació Nostra Senyora de Meritxell Departament de Seguretat i Salut en el treball Ministeri d'Afers Socials Industrials (adaptació física) Parlapp (senyalització inclusiva) Empresa Decibel	
Descripció de l'acció: Conjunt d'accions per afavorir l'accessibilitat dels museus i monuments; accessibilitat física, sensorial i intel·lectual.			

<p>Creació mobles inclusius, senyalització inclusiva (Parlapp), mobiliari inclusiu (mostradors), col·laboració amb el Ministeri d'Afers Socials per la contractació d'una persona amb discapacitat... entre altres accions.</p> <p>Destaca durant el 2025 la posada en funcionament del projecte <i>Descobreix amb les mans</i>, amb la creació de 3 maquetes tàctils, per a persones a visió reduïda de les esglésies de Nagol, Pal i Santa Coloma</p>	
<p>Etapes/fites clau - Data inici/final - Cronograma: A desenvolupar durant tot l'any</p>	
<p>Pressupost estimat: Part de la despesa de promoció cultural (concepte 22680 - 45.000 €) Despeses de partides 21200, 21300 i 61300 (manteniment) Despesa partida 60820 (senyalització) El projecte <i>Descobreix amb les mans</i> s'ha pagat pel concepte 60810 (Equipament cultural 13.000 €)</p>	<p>Altres recursos: Material fungible</p>
<p>Indicadors de seguiment: Número d'accions de millora d'accessibilitat</p>	
<p>Anàlisi de riscos: No assolir el màxim d'accessibilitat en relació a la singularitat de cada museu i monument. Queixes generades per usuaris per manca d'accessibilitat</p>	